

DEVOLUCIÓ TALLER: BONES PRÀCTIQUES I REPTES EMERGENTS EN L'ABORDATGE DE LES VIOLÈNCIES MASCLISTES EN INFANTS I ADOLESCENTS

V Jornades Maltractament infantil– Fundació Germina 29/04/2022

SENSIBILITZACIÓ I PREVENCIÓ

DEFINICIONS:

- **Sensibilització:** *el conjunt d'accions pedagògiques i comunicatives que tenen per objectiu generar canvis i modificacions a l'imaginari social que permetin avançar cap a l'eradicació de la violència masclista. Donar a conèixer el fenomen de la violència masclista per conscienciar el jovent i la ciutadania en general sobre la problemàtica.*
- **Prevenió:** *el conjunt d'accions encaminades a evitar o reduir la incidència del fenomen de la violència masclista mitjançant la reducció dels factors de risc. La prevenció n'evita la normalització. Les actuacions preventives han de considerar tant els casos en els quals encara no s'han manifestat les situacions d'abús, a fi d'actuar a l'avançada, com els casos en els quals ja s'han donat situacions de violència per evitar-ne la cronicitat. Es pretén promoure la reflexió i incidir en la conducta de les persones joves*

REPTES

Sorgits al grup

- Com incorporar la perspectiva intercultural per tal d'evitar, per exemple, la barrera idiomàtica
- Trencar amb la normalització de les violències masclistes, sobretot aquelles més invisibles i implícites.
- Prendre consciència de la intencionalitat d'aquestes violències i de l'impacte que té en el desenvolupament i les vides dels i les infants i adolescents.
- Fer un abordatge integral de l'educació afectivosexual
- Millorar la consciència de l'efecte que té el llenguatge sexista, algunes músiques actuals, els videoclips, les sèries, etc. (mitjans de comunicació en general).
- Com fer prevenció en i amb l'ús de tecnologies i xarxes socials
- Trobar el distanciament emocional equilibrat per crear vincle però que no afecti personalment.

Sorgits del CIRD Jove:

- Els i les adolescents mostren certa saturació de tallers puntuals sobre la temàtica. Amb la idea de que "ja ho han treballat" o "un altre vegada".
- Presència encara de discurs políticament correcte i augment de discursos feixistes, antifeministes i de negació de les violències masclistes (sobretot en els nois).
- El format mixt a vegades no funciona donat que els objectius poden ser contradictoris segons el gènere. Els grups tenen la sensació de que normalment els tallers de prevenció estan més dirigits a les noies
- Com arribar als nois per implicar-los en la igualtat/equitat de gènere així com en la prevenció de les violències masclistes (resistències)

- Diferències de gènere en el grau de sensibilització prèvia en la temàtica
- Focus de la prevenció i la sensibilització més posat en crítica i els factors de risc i no tant en factors de protecció i estratègies de canvi.
- Treball discursiu i menys pràctic d'habilitats, actituds, aptituds...
- Poder intervenir preventivament amb infància (vital per generar factors de protecció)
- Poca consciència de l'impacte de les VM en el desenvolupament psicològic i maduratiu (en tots els àmbits de la vida) de l'infant i jove.

ESTRATÈGIES

Sorgides al grup:

- Treballar a partir dels interessos i necessitats pròpies dels d'infants i joves per definir les temàtiques a tractar, tenint en compte que poden ser diferents a les que nosaltres com adults proposem.
- Tenir present la perspectiva feminista de forma transversal en allò que fem
- Treballar des de les "noves" masculinitats i feminitats (noves o alternatives, crítiques, dissidents, etc.).
- Fer un abordatge des del seu "idioma", menys acadèmic.
- Jugar als canvis de rols en els missatges i imatges que reben. Per exemple, en les lletres o els videoclip musicals.
- Fer prevenció i sensibilització a partir de compartir experiències pròpies dels i les infants i/o adolescents per tal de que puguin ser agents d'iguals.
- Fer visible referents positius: ex. Barça femení
- Desmuntar mites de l'amor romàntic
- Treballar la temàtica des de petita infància, sobretot per tal de generar recursos personals per la prevenció.
- Revisar les mateixes dinàmiques a les institucions i els/les professionals que poden perpetuar aquestes violències. Formació específica pels equips o crear aliances al territori
- Donar a conèixer i utilitzar els recursos i materials existents i que sabem que funcionen per tal de replicar-los.
- Pla docent amb perspectiva de gènere.

Propostes del CIRD Jove:

- No centrar-se només en els factors de risc de la violència masclista, sinó identificar també els factors de protecció per enfortir-los. Potenciar les habilitats, les creences i les actituds que permeten actuar positivament i no caure en una relació abusiva, com ara l'apoderament i la capacitat de decidir, el respecte mutu, la gestió emocional i afectiva de les relacions personals i la resolució no violenta de conflictes, l'ètica de les cures. (coeducació)
- Fer propostes de prevenció que siguin en format mixt i altres on es pugui treballar des d'espais segregats (no mixtes) amb la possibilitat a fer una trobada mixta al final.
- Metodologies participatives, defugir només del canvi a nivell discursiu ja que té un menor impacte en les actituds i els comportaments. Fer propostes enfocades al treball emocional o la pràctica reflexiva, que promogui la participació i inciti a la reflexió sobre les pròpies creences i comportaments sense que les persones participants se sentin jutjades.
- Actuacions preventives que tinguin constància en el temps, i evitar les intervencions puntuals i aïllades. Les actuacions constants i reiterades faciliten la incidència en el canvi d'actituds i comportaments de les persones joves, ja que s'incorporen en el seu procés d'aprenentatge.
- Sobretot amb la infància, fer un treball menys discursiu i més indirecte a través de treballar recursos personals sans i fer visible referents alternatius

- Treball emocional, transformació de conflictes i cura (sobretot amb nens i nois), el vincle i la relació i cohesió del grup
- Èmfasi en manifestacions subtils VM, per prevenir el més aviat possible.

DETECCIÓ I DERIVACIÓ

DEFINICIONS:

- o **Detecció:** *la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible el problema de la violència masclista, tant si apareix de manera precoç com si es tracta d'una violència crònica. La detecció permet conèixer les situacions en les quals s'ha d'intervenir per evitar-ne el desenvolupament i la cronicitat.*

REPTES

Sorgits al grup

- Aterrar tot el coneixement teòric en relació a les violències masclistes a la realitat de la intervenció i l'acompanyament dels i les infants i adolescents.
- Intensificar i millorar el treball en xarxa entre els diferents recursos del municipi.
- Crear espais d'acompanyament acollidors, segurs i de confiança on els i les menors es puguin sentir còmodes per compartir les seves experiències a partir del vincle amb el o la professional/servei.
- Posar l'infant (i la seva protecció) al centre quan hi han situacions de violències masclistes.
- Com poder travessar la por a trencar el silenci en aquest tipus de situacions.
- No precipitar-nos a l'hora de la derivació un cop detectada la situació.

Sorgits del CIRJ Jove:

- Manca de formació específica i transversal per fer la detecció i la derivació acompanyada. Existeixen guies i protocols per a la detecció però manca aprendre la base per aplicar-ho.
- Conèixer –personalment- els recursos existents, així com els serveis i circuits específics.
- Derivació responsable i acompanyada
- Dificultats per detectar les violències masclistes en menors per la idea de que les violències masclistes només es dona en parelles adultes.
- Detectar situació VM a partir de persona que ha exercit la violència o l'agressió i de l'infant que l'ha pogut estar patint.
- Tenir present quins són els nostres límits en la intervenció i saber quan és el moment de adequat per a derivar.
- Poca consciència de l'impacte de les VM en el desenvolupament psicològic i maduratiu (en tots els àmbits de la vida) de l'infant i jove.
- Derivació de nois que han exercit violència: treball de conscienciació prèvia des dels serveis per després poder treballar la responsabilització.

ESTRATÈGIES

Sorgides al grup:

- Potenciar i utilitzar les figures referents de centre en matèria de gènere i prevenció de les violències masclistes.
- Prioritzar el vincle per tal de poder fer aquesta detecció i derivació posterior. Per exemple, des de les visites a domicilis o espais on els joves hi són .
- Reforçar els espais de coordinació entre els recursos i serveis de la ciutat i també a nivell comunitari. Per exemple, activar el circuit contra les violències cap a les dones.

- Fer més formació en prevenció i detecció de VM
- Fer una bona valoració del risc tenint en compte també els factors de protecció existents alhora de fer les derivacions.
- Compromís dels serveis i les professionals per agilitzar les coordinacions i el treball en xarxa
- Crear i utilitzar més els espais interdisciplinaris de consulta i coordinació de casos.

Propostes del CIRD Jove:

- Utilitzar els diferents protocols on s'especifiquen els Indicadors clau per fer una bona detecció (per exemple, del Protocol de Joventut per l'abordatge de la violència masclista de la Generalitat de Catalunya).
- Ampliar la mirada i prendre consciència del iceberg de les violències per poder detectar no només aquelles violències més visibles i explícites per posar atenció també a aquelles més invisibles i implícites que estan a la base de la problemàtica.
- Espais de coneixement entre serveis, agents socials i entitats, entre d'altres (vincl).
- Derivació acompanyada: creació de vincle entre serveis facilita vincle del/la jove amb el servei derivat (coneixement personal). Cal realitzar un contacte previ, fitxa de derivació, acompanyament a la persona jove
- Establir els límits d'intervenció de cada servei, per no duplicar la intervenció, marcant la complementarietat de cadascuna i pactant el seguiment que es farà del cas.

ATENCIÓ

DEFINICIONS:

- o **Atenció i acompanyament:** *el conjunt d'accions destinades a una persona perquè superi tant les situacions d'abús com les conseqüències en els contextos personal, familiar i social. S'ha de garantir la seguretat i proporcionar informació detallada sobre els recursos i els procediments que faciliten la resolució de la situació. Els equips professionals han de facilitar una atenció de qualitat que situï les dones en el centre d'interès, per potenciar les seves habilitats personals i evitar la victimització secundària.*

REPTES

Sorgits al grup

- Com treballem amb l'agressor?
- Com escoltem i acollim quan hi ha una verbalització en relació a una violència masclista rebuda.
- Respondre el més ràpid possible un cop feta la detecció i la derivació o quan el o la menor fa una demanda d'atenció
- Com posar mirada en l'infant / adolescent en l'atenció i recuperació d'aquestes violències.
- Doble victimització: la primera per la pròpia violència masclista viscuda i la segona per ser "Mala mare" per haver-ho permès
- Com adaptem tempos / serveis amb els de la persona (motxilla i la cura...)
- Reconèixer potencialitats de tot el que s'ha fet bé
- Promoure noves masculinitats
- Barreres culturals i privilegis ->quin llenguatge utilitzem per generar consciència
- Ajudar a identificar que has patit violència

Sorgides del CIRD Jove:

- Acostar els serveis al jovent, que siguin amables, de proximitat...
- Augment de les violències sexuals.
- Processos judicials revictimitzants, masclistes i que no sempre fallen a favor de la persona que ha viscut la VM.
- Terminologia jurídica és masclista i simplista, només contempla un tipus de realitat i les jerarquitzat per gravetat, quan aquesta només pot ser determinada subjectivament per qui ho ha viscut.
- Interseccionalitat, especialment al territori. Factors de risc: processos migratoris i de racialització.
- Atenció psicològica en casos complexos (molts serveis som sobretot preventius)
- Existeix certa creença sobre la no possible transformació dels homes.
- Intervenció amb els nois

ESTRATÈGIES

Sorgides al grup:

- Per tal d'atendre sobretot els infants, primer vincular a la mare per treballar el reconeixement i la consciència de problemàtica, per després vincular l'infant. Finalment, incloure la xarxa si es necessari.
- Treball en xarxa (tenir en compte infant)
- Donar protagonisme a infant/ adolescent (escoltar-los)
- Facilitar recursos específics pel jovent, no per a públic adult
- Individualitzar o particularitzar el procés d'acompanyament de cada infant/adolescent (cas per cas)
- Formació en violència masclista i perspectiva de gènere per als diferents equips professionals, especialment en tema de masculinitats
- Eines específiques per a infants i adolescents

Propostes del CIRD Jove:

- Valoració de la situació: major o menor d'edat? Situació d'urgència? De quin àmbit i tipus de VM es tracta? Quina relació té amb l'entorn familiar? Disposa de xarxes de suport?
- Treball de la confiança i vincle (=80% del procés de recuperació)
- Treball per a l'apoderament: autoestima, habilitats emocionals, reforçar la xarxa i els diferents sostens a la vida, com a factors de protecció i recuperació.
- Espais individuals i grupals (temàtics o terapèutics, puntuals o continus...)
- Treball restauratiu i reeducatiu, no només punitiu, amb els nois que exerceixen violència.
- Assessorament jurídic previ en cas de plantejar-se una denúncia, per saber què implica i veure si està preparada, sobretot amb violències sexuals.
- Establir sinèrgies amb equipaments juvenils (El CIRD Jove atén un cop al mes allà) que puguin fer una derivació acompanyada i cuidada (Important donar el nom de la persona que les atindrà, explicar el tipus de treball que farà i assegurar que hi està preparada).